Ивайло Петров

Ивайло Петров
български писател
Роден 19 януари 1923 г. Бдинци, Царство България
Починал 16 април 2005 г. (82 г.) София, България
Погребан Централни софийски гробища, София, България (Карта)
Учил в Софийски университет
Литература
Период от 1945 г.
Награди Орден „Стара планина“ Почетни граждани на Добрич Христо Г. Данов Йордан Йовков (награда) Голяма награда за литература на Софийския университет

Семейство	
Съпруга	Офелия Петрова
Деца	София Петрова

Ивайло Петров (истинско име **Продан Петров Кючуков**) е сред най-значимите български писатели.

Биография

Ивайло Петров е роден на 19 януари 1923 г. в село Бдинци, област Добрич. Завършва гимназия в Добрич през 1942 г. След това е изпратен да служи в териториите под българска окупация в Сърбия в Нишка Баня. Там на 28 август 1944 г. цялото свързочно поделение, в което той служи, е арестувано от дотогавашните ни германски съюзници. Това става след промяната на ориентацията на България във войната, като няколко дни по-късно всички са освободени. На 9 септември се прибира в Шумен, но след няколко месеца е мобилизиран от новите ОФ власти и е изпратен на фронта срещу германците в Унгария, където на два пъти се разминава на косъм от смъртта. Както споделя писателят, може би под влияние от тези спомени е написал „Преди да се родя и след това“, което после излиза от печат под друго име: „Преди да се родя и след смъртта ми“. През 1947 – 1949 г. е учил няколко семестъра право в Софийския университет. Учил е и графика в Художествената академия при Александър Бешков. Работил е в списание „Пламък“ и вестник „Литературен фронт“.

Умира на 16 април 2005 г. и е погребан в Централните софийски гробища.[1]

Творчество

Първият му сборник е „Кръщение“ (1953 г.), а с повестта „Нонкина любов“, която излиза на следващата година, Ивайло Петров става изключително популярен. През 1949 г. е редактор в Радио София. Постъпва на работа в издателство „Български писател“ през 1953 г. и оттогава се посвещава професионално на попрището си на писател и редактор.

Автор е на повече от 20 книги, повечето от които преиздавани многократно в България и чужбина: „Мъртво вълнение“, „Преди да се родя и след смъртта ми“, „Обърканите записки“, „Баронови“, „Циганска рапсодия“ и др. Несъмнено най-значителното му произведение е романът „Хайка за вълци“ (1982), който за броени години се превръща в класика и получава наградата на Съюза на българските писатели за 1986 година.

Творбите му са преведени на беларуски, китайски, монголски, немски, руски, японски, румънски, френски, полски, словенски и др.

Признание и награди

Паметна плоча пред дома на Ивайло Петров.

Петров е лауреат на Голямата награда за цялостен принос в българската книжовна култура „Христо Г. Данов“ за 2002 г., на наградата „Златен век“ за принос в българската култура, на наградата „Йордан Йовков“ за 1990 г., на Голямата награда за литература на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (2002) и много други.

На Ивайло Петров е наречена улица в квартал „Кръстова вада“ в София (Карта). На столичната улица „Солунска“ № 35 върху фасадата на дома, в който писателят Ивайло Петров е живял от 1978 г. до 2005 г. е поставена негова паметна плоча барелеф. Инициативата е във връзка с 85-ата годишнина от рождението му.

През 1994 г. е удостоен със званието Почетен гражданин на град Добрич.[2]

През 2000 г. е удостоен с орден „Стара планина“ първа степен.[3]

Удостоен посмъртно със званието Почетен гражданин на Балчик на 24 май 2011 г.[4]

Посмъртно признание

През 2006 г. Хуманитарна гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ – гр. Добрич, която е завършил Ивайло Петров, учредява награда на неговото име. Всяка година носител на наградата е възпитаник на гимназията, постигнал най-високите резултати в областта на науката. Връчването ѝ е на 11 май – патронен празник на учебното заведение.

През 2008 г. издателство „Литературен форум“, съвместно с фондация „Бъдеще за България“ учредява Национална литературна награда „Ивайло Петров“. Неин пръв носител става писателят Георги Мишев за романа „Патриархат“. В наградата, освен парична сума, влиза и издаването на романа. По повод 85-годишнината от рождението на Ивайло Петров издателството му посвещава специален брой на вестник „Литературен форум“, организира изложба в СГХГ галерия от картини на писателя и издава том с негови автобиографични текстове и спомени за него, онасловен „Преди и

след“. Изложбата, заедно с премиерата на „Преди и след“ и наградения роман, същата година гостува в Добрич и Балчик.

Библиография

- 1956 – „Нонкината любов“, повест;
- 1961 – „Мъртво вълнение“, роман;
- 1968 – „Преди да се родя и след това“, повест (дописана: „Преди да се родя и след смъртта ми“;
- 1971 – „Объркани записки“, новели; Български писател
- 1973 – „Лъжливи хора“, повести; изд-во на Отечествения фронт
- 1978 – „Есенни разкази“. Български писател
- 1981 – „Три срещи“, разкази. Профиздат
- 1982 – „Хайка за вълци“, роман – първа част. Български писател
- 1987 – „Хайка за вълци“, роман. Профиздат (пълен вариант)
- 1983 – „Избрани произведения“ в 2 тома; Български писател
- 1989 – „Цветът на мечтите“, разкази; Факел
- 1989 – „Объркани записки. Втора книга“, Български писател
- 1991 – „Присъда смърт“, роман;
- 1997 – „Баронови“, роман. Крида Арт.

Източници

- *„Хайка за вълци“ в българската литература и култура*. Съст. Пламен Дойнов. София: Кралица Маб, 2015. ISBN 978-954-533-140-4.

Бележки

1. Парцел 1 // София помни. Посетен на 8 септември 2022.
2. Община Добрич: Почетни граждани на Добрич.
3. Указ № 4 от 7 януари 2000 г.
4. Почетни граждани на Балчик на сайта на Община Балчик[*неработеща препратка*].